

Tuletõrje Teated

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaanne

Nr. 5.(40).

Mai 1928.

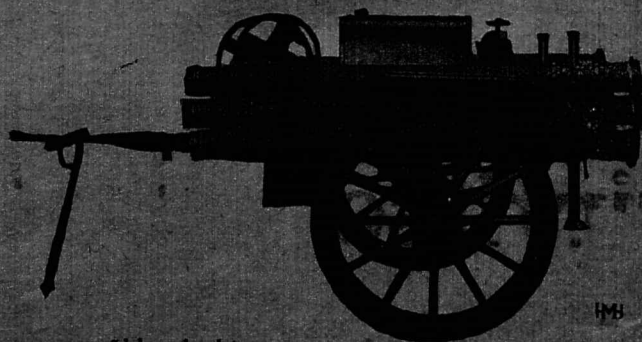
6. aastakäik.

Tellimisi „Tuletõrje Teadete“

peale võtavad peale tuletõrje organisatsioonide veel vastu

kõik Eesti postiasutused.

Väike jõuprits.

sõiduseisukorras.

veeandmine minutis 450/600 ltr.
 mootor 8 h.-j.
 veejoa ulatus 40 mtr.
 veejoa kõrgus 25 „
 kaal 7 puuda

EESTI OLUDELE
 KÕIGE KOHASEM!

Tulekustutus-
 riistade tehas

O-ü. MEYER-HAGEN

Hagen i. W.,
 Saksamaal.

Korrespondent Eestis: E. LURASCHEVICZ, Tallinnas

Toompüüestee 117-a; krt. 12. Kõnetraat 16-53.

Auto-, mootor- ja käsipritsid, auto- ja teised redelid ning kõik muud tule-
 kustutusriistad ja tarbeasjad.

HINNAKIRJAD JA TEHNILINE NÕUANNE MAKSUTA.

Komisjonikontor

Tartus, Riia tän. 55, telef. 2-97.

Avatud 10—2 ja 4—5.

Tuletõrje Liidu ülesandel müüa:

Liidu- ja teenistusmärke,
mütsimärke,
mundrinööpe,
signaalpasunad,
kiivrite embleeme
ja rosette,
adjutandi paelu.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on liidu laos saada hinnaga:

Kr. 300.—, 400.—, 500.—, ja 600.—

kükk lihes vastava imev- ja väljaviske
voolikutega.

TULETÕRJE TEATED

Ilmub kord kuus.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.
Tel. 579. Äritunnid k. 9 h.—k. 3 p. l.

Address igasugustele saadetistele: Tallinna,
Pikk t. 43, uukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: 1 kr. 20 senti aastas.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Üleriikline Tuletõrjeliit.

Kuulutuste hind (krooni).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg ja teksti keskel	45	23	12	6
Kaane sisekülgedel	37	19	10	5
Teksti järele . . .	30	15	8	4

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel järjest 3—5 korda 5%
6—11 korda 15%, ja 12 korda 25%.

Nr. 5 (40).

MAI 1928.

6. aastakäik.

Sisust: Liidu peakoosoleku puhul. — A. Pirker 35 a. tuletõrjes. — Tulekaitsest metsas. — Katusepapi tulekindlusest. — Euroopa esimene tuletõrje rong. — Revisjonikom. otsus liidu aruande kohta ja juhatuse seletus. — Tulekaitse Rootsis 17. aastasajal — Suvised seiklused (jutt). — Kroonika. — Pildid.

Liidu peakoosoleku puhul.

Päevakorras olevatest küsimustest.

Kui Eesti Üleriikline Tuletõrje Liit 1919 a. Tallinnas asutati, siis avaldati soovi, et tuletõrje kongressid ja Liidu peakoosolekud saaksid kokkukutsutud võimaluse järel igal aastal ise linnas või maakonnas, et seega neile tuletõrje organisatsioonidele kergemaks teha koosolekust osavõtmist, kellel ühel ehk teisel põhjusel võimatu sõita riigi kaugematest osadest Tallinna. Selle soovivalduse kohaselt peeti järgmine kongress ja peakoosolek 1920 a. Tartus, edasi 1921 a. Pärnus, 1922 a. Viljandis, 1923 a. Narvas, 1924 a. Rakveres, 1926 a. jälle Tallinnas ja Tartus ja 1927 a. Paines. Koosolekuid pole veel korraldatud Valgas, Võrus, Petseris ja Haapsalus. Vastutulles Lõuna-Eesti kaugemate maakondades asuvate tuletõrjete soovidele otsustas Liidu juhatuse käesoleval aastal kokkukutsuda Liidu liikmete peakoosoleku Valka ja nimelt 10. juuniks, kuna päev enne seda 9. juunil korraldada samas tuletõrje peameeste päev.

Eeskava mõlematel päevadel on kaunis pikk ja arutamisele tulevad mitmed tähtsad tuletõrje peret huvitavad küsimused, seega peaks iga tuletõrje-organisatsioon vähemalt ühe esindaja koosolekule saatma. Peakoosolek kestab ainult üks päev. Rongide saa-

bumine Valka on igalt poolt hommikul ja väljasõit õhtul, seega ei tarvita koosolekust osavõtmise palju aega, kõige rohkem ühes sõiduga sinna ja tagasi 1 päev ja 2 ööd, väljaarvatud peameeste päevast osavõtmisel, milleks 2 päeva ja 3 ööd kuluvad. Ka sõidu hinnas on Vabariigi valitsus tuletõrjujatele vastu tulnud. Kõikidele peameeste päevast ehk Liidu peakoosolekust osavõtjatele antakse tagasisõiduks Valgast oma kodusse sõidupilet maksuta.

Peale harvilikude päevakorra punktide — nagu koosoleku avamine ja juhatuse valimine aruanded, eelarved, valimised ja sooviavaldused — tulevad tulevad veel mitmed teised küsimused otsustamisele.

Elmiste peakoosolekute otsute põhjal palus Liidu juhatuse Siseministert muuta mõned §§ Ühingu normaalkirjas, esitades sealjuures uued kavad. Kuid kahjuks pole see palve veel rahuldatud. Peakoosolekul on ühingu esindajail veel võimalus oma arvamist normaalkirja kohta avaldada ja seisukohta võtta.

Hoolsusmärkide järgud said peakoosoleku soovi järele täiendatud ja ja uute märkide kavad on siseministri poolt kinnitatud. Ühes sellega tuli ka täiendada hoolsusmärkide väljaandmise

ja kandmise kavad vastavalt peakoosolekul avaldatud soovidele ja see esitatakse nüüd peakoosolekule heakskiitmiseks. Määruse kava on avaldatud „Tuletõrje Teadetes“ nr. 4, kuid sinna on paar trükiviga sattunud. Nimelt tuleb liidumärk kanda, nagu ennegi paremal pool rinnal ja 2. järgu kuldrist mitte kaelas, vaid rinnal.

Mundrite ühtlustamine ei ole mitte uus küsimus, tema üle on juba varemalt nõu peetud. Kuid seda küsimust oli siiski tarvis peakoosolekule esitada, sest mundrite kirjelduse ja joonistuse vahel on lahkumineku, mida arusaamatuste kõrvaldamiseks tuleb parandada. Ühes sellega arvas Liidu juhatus, silmas pidades sellekohaseid sooviavaldusi, mõned muudatused mundride juures ettevõtta ja nimelt: 1) mundi krae mõlemate petlitside peale soovitatakse nõõp õmmelda; 2) korrapidajate ja sanitaridele on lubatud vormimütsi kanda, kuid missugust seda pole öeldud. Kantakse enamast igal pool mütsi valge äärega, mis ka kavasse ülesvõetud. Jõgeva tuletõrje Ühing soovib korrapidajatele punased mütsid; 3) päästeriistade kandmise kohta tuleks juure lisada, et see kantakse vöö küljes va saku l pool; 4) Ülemuse mundrite petlitsidel on lubatud kanda tuletõrje embleemi ehk jaoskonna märki, kuna meeskond jaoskonna märki kannab õlalappidel. Peamees ja tema abi kannavad tuletõrje embleemi petlitsidel ja õlalappidel. Ühtlustamise mõttes oleks soovitav, et kõikide mundrite petlitsidele asetatakse harilik nõõp ja kõikide jaoskondadesse kuuluvate meeste ja ülemate õlalappidele saaks pandud jaoskonna märgid. Peamehele abiga, varahoidjale abiga, adjutandile j.n.e. tuleks õlalappidel kanda tuletõrje embleem; 5) Ühtlustamise mõttes oleks soovitav, et jaoskonna ülemad ja nende abid kannaksid jaoskonna meestega ühesugused mütsid, auliikmetele, juhatuse liikmetele, peameestele, abidele ja varahoidjatele võiksid jääda punase äärega mütsid; 6) käesidemetel tuleks ärajätta seltside (ühingute) nimetuse tähed, sest need on inetud, nagu ärisildid, ja pole neist mingit tähtsust, sest ühinguid on palju ühesuguste nime-

algtähtedega nagu: Tallinn, Tartu, Tapa, Türi, Tõrva, Toila j.n.e. 7) Otsustamise alla võiks veel tulla tuletõrje juhatuse liikmete ja peameeste esitus-munder. Kulude kokkuhoidmise mõttes tuleks alles jätta nende praegused mundrid, esitamise juures tuleks harilikude õlalappide asemele panna kuldpaelast õlalapid ühes märkidega ja embleemiga, punaste petlitside peale ehk nende asemele kuldpaelast kaunistused, ja sama-sugused kuld-kaunistused varrukatele ja punane vöö. Juhatuse liikmetele, kes komandos mingit ametikohust ei täida, tuleks õlalappidele paigutada tuletõrje embleem. Maakondliste liitude asutamise ettepaneku on teinud Tallinna noortemeeste tuletõrje ühing ja see on avaldatud „Tuletõrje Teadetes“ nr. 4. See ettepanek ei ole uus, sest 1917 a. asutati Virumaa Tuletõrje Liit, kuid kokkuhoidmise mõttes lõpetas ta oma tegevuse Üleriiklise Liidu asutamisel 1919 a.

Teiste küsimuste kohta pole kindlaid ettepanekuid esitatud ja nad tulevad peakoosolekul arutamisele ja otsustamisele.

Liidu tegevuse ja kassa aruanded on revisjonikomisjoni poolt läbi vaadatud ja ühes Juhatuse seletusega „Tuletõrje Teadetes“ nr. 5 avaldatud.

Tuletõrje peameeste päeva kava 9. juunil on avaldatud „Tuletõrje Teadetes“ nr.4 ja sellest osavõtta palutakse kõikide tuletõrjete peamehi, nende abisid ja teisi tuletõrje juhte, nagu jaoskonna ülemaid ja nende abisid, sellepeale vaatamata, kas tuletõrjed on Liidu liikmed või mitte.

Kõigi peameeste päevast ehk peakoosolekust osavõtjad, kes soovivad ööseks Valka jääda, palutakse sellest aegsast teatada Valga Tuletõrje Juhatusele öökorterite muretsemiseks. Neile, kes ainult üheks päevaks Valka sõidavad, saab Valga Tuletõrje poolt ruum muretsetud, kus nad endid korraldada võivad ja oma asjad hoolele anda.

Lõpetades oma mõtete avaldamist eelseisva tuletõrje koosoleku kohta, soovin koosolekust rohket osavõtmist ja häid töö tagajärgi.

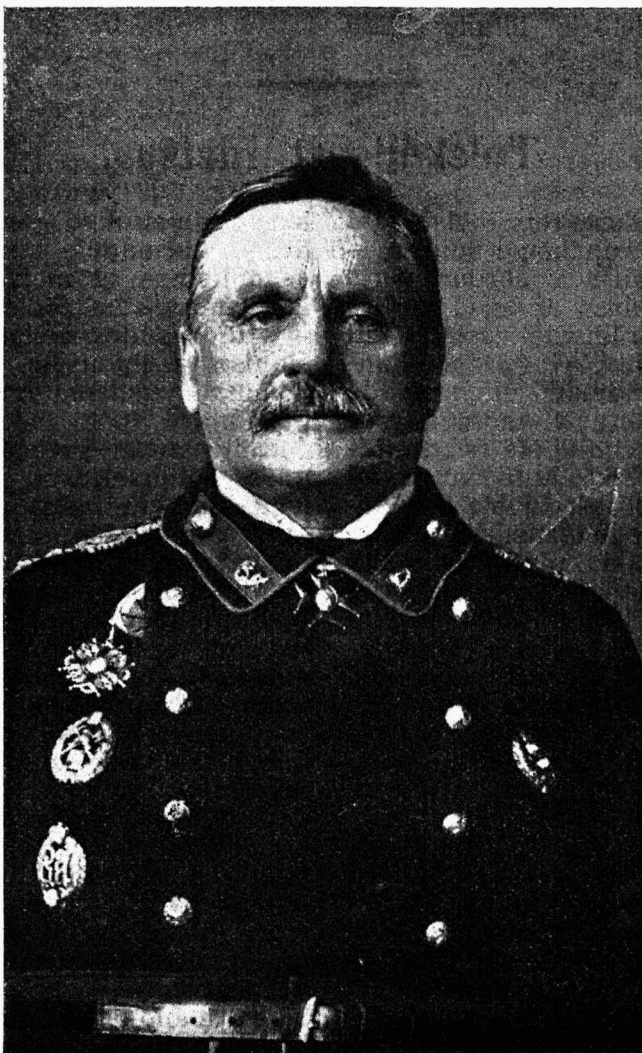
A. P.

Aleksander Pirker 35 a. tuletõrjes.

1893 aasta algul oli Rakveres tulekahjude ajajärk, kus teadmata põhjustel majad põlema läksid. Edukamaks võitluseks tulega, suurendati tuletõrje meeskonde ja avaldati üleskutsed tuletõrje-tegevliikmeks astumiseks. Viimase peale teatas ennast tuletõrjesse Aleksander Pirker, kes Tallinnast, kus ta sündinud ja üleskasvanud, Rakveresse oli asunud ja 22. mail (uus kal.) 1893 a. ilmus ta esimest korda tuletõrje harjutusele, kui seal-samal harjutusel tuli temale ka „tuleproov“ läbi teha, sest peale harjutuse lõppu, kui meeskond veel koos oli teatati, et Rakvere mõisas suurem tulekahju tekkinud. Sinna rutates läks tuletõrjel korda suuremat õnnestust ära hoida. Sellest päevast peale on Pirkeri elu tihedalt tule vastu võitlemisega seotud olnud.

Oma sõjaväelise hariduse ja hoolsa teenistuse kohuste täitmise-ga võitis ta kiireste oma kaastööliste lugupidamist. Järgmisel aastal valiti ta juba veemuresejate jaosk. ülema abiks ja 1895 a. peamehe abiks, kust ta 1905 a. peameheks valiti, missuguses ametis ta vahetpidamata praegu veel püsib. Peamehe abiks olles, täitis ta 3. priisi jaoskonna ja pärast veemuresejate jaoskonna ülema kohuseid. 1901 a. valiti ta juhatuse sekretäriks, 1903 a. esines

ta esimest korda Vene tuletõrjeliidu peakoosolekul ja Liidu 10 a. juubeli puhul Peterburis kui Rakvere tuletõrje saadik, ja sellest peale on ta kõikidest tuletõrje kongressidest osa võtnud kui Rakvere tuletõrje esindaja ja laiemale tuletõrje ringkonnale tuttavaks saanud, 1908 a. valiti A. Pirker eeskujuliku hoolsa

teenistuse eest mitmesuguste kohuste täitmisel Rakvere tuletõrje auliikmeks. Samal aastal annetati temale Vene riigi valitsuse poolt püha Stanislause ordu 3 järgu aumärk. 1912 a. võttis ta rahvusvahelise tuletõrje kongressi tööd osa Peterburis; sel aastal annetati temale püha Anna ordu 3. järgu aumärk. 1912 a. asutati Pirkeri algatatusel ja juhatusel Rakvere tuletõrje juure õpilaste jaoskond, mis praegu veel püsib. See jaoskond esines augustis 1912 a. oma tulekustutamise riistadega peamehe Pirkeri juhatusel Peterburis keisri Nikolai ja tema perekonna ees tule-

kustutamise manöövriga. 1915 a. annetati Pirkerile püha Stanislause ordu 2 j. aumärk, peale selle on temale annetatud Vene valitsuse poolthõbemedal Aleksander Nevski ordu paelaga, pronksmedal Vladimiri ordu paelaga ja pronksmedal Valge Kotka ordu paelaga, ilmasõja mobilisatsiooni tööde eest. 1917 a. 1. mail

valiti ta uuest asutatud Virumaa tuletõrje-liidu esimeheks ja 1919 üleriiklise tuletõrjeliidu abiesimeheks missugust ametit ta praegu veel täidab. 1925a. määrati talle I. järgu hoolsusrist ja 1927 kõrgem hoolsusmärk tema iseäraliste teenete eest laiemal ringkonnas kasuks. 1923 a. saadik ilmutab Pirkeri toimetusel tuletõrje liidu häälekandja „Tuletõrje Teated“. 1926 a. nimetati Pirker siseministri käsukirjaga üleriiklikuks vabatahtlikude tuletõrjede instruktoriks.

Baltimaade tuletõrje liitude Liidu

asutamisest võttis A. Pirker tegelikult osa ja on selle juhatause liikme asemikuks valitud. Viimasel Eesti, Läti ja Leedu tuletõrje kongressil annetati temale Läti 2. järgu aumärk.

Ettevalmistuse tuletõrjes tegutsemiseks on A. Pirker saanud Rakvere tuletõrjes, peale selle on ta tutvunenud tuletõrje tööga Peterburi tuletõrje-technikute koolis, ja Saksa, Austria, Daani, Poola, Läti ning Leedumaal, kuhu ta mitmel korral sõitnud on.

Tulekaitsest metsas.

Neist hädaohtudest, mis metsa igal aastal ähvardavad, on kõige suurem—tuleoht. Meie ajakirja veebruari n-ris avaldasime statistilised andmed metsatulekahjustest, nii viimastel aastatel kui ka läinud suve kohta. Nagu siis tähendatud käivad andmed riigimetsade kohta, kuna puuduvad andmed erametsade kohta. Seega ei ole need andmed küllalt täielikud, kuid annavad siiski teatud pidet järelduste tegemiseks. Vaadeldes seda statistikat, tekkib küsimus: kas siiski kuidagi võimalik ei ole metsatulekahjusid, mis igal aastal nii suurt kahju teevad, miinimumini vähendada.

Vastus võib kõhklematalt jaatav olla. Meie ei ela mitte Ameerika ega Aasia olukordades, kus sadandete ja isegi tuhandete kilomeetrite ulatuses metsapadrikut, kuhu inimene väga harva sattub ja kuhu hädaohukorral abi liig hilja ehk üldse ei jõua. Meil pole sarnaseid metsi. Ja tehnika on ka niivõrd arenenud, et ta juhatab küllalt käepäraseid abinõusid ja teid tulega edukalt võitlemiseks vähema pindalaga metsades. Kui sellest hoolimata meile igal aastal esitatakse kokkuvõtte metsatulekahjuste läbi saadud kahjustest, siis on see peaaesjalikult tunnistuseks, et mitte üksi era-, vaid ka riigimetsades tarviliste eeskirjade täitmisele ja abinõude tarvitamisele küllaldast tähelepanu ei pöörata. Ühtlasi peab kinnitama, et ka elanikud alati tulega küllalt ettevaatlikult ümber ei käi.

Seega on enesestmõistetavaks kohuseks metsatulekahjuste vastu võitlemisel selgitustöö. Metsavahid ja samuti

teised ametnikud peaksid oma otsekoheste ülesannete kõrval niipalju vaba aega leidma, et metsatulekahjuste vähendamise sihis töötada.

Kuid asudes metsade tulekaitse küsimuse arutamisele, peab kõige pealt lähemalt vaatlema metsapõlemise põhjuseid.

Suuremaks metsatulekahjuste tekki-mise põhjuseks on ettevaatamata tulega ümberkäimine nii metsatöölise kui ka marja- ja seenekorjajate, jalutajate j. t. poolt. Samuti on suurt kahju sünnitanud ka suitsetamine.

Süütajana esineb samuti tähtsal kohal säde veduri korstnast. Seda asjaolu arvesse võttes on vastuvaidlematalt selge, et raudteevalitsuse ülimalt mureks peaks olema vastavate abinõude tarvitusele võtmine süütamiste ärahoidmiseks.

Kuigi on olemas vastavad seadused tulekaitse kohta metsas (suitsetamise keeld, nõue tulega ettevaatlikult ümber käia jne.), ei ole sellest kõigest ometi suurt kasu, kui samal silmapilgul seaduse täitmise järele valvaja kohal ei ole. Arvatavasti on tuleõnnetuse ärahoidmiseks kergem metsakaitse kõvendamine suvekuudel, kui tulekahju kustutamine, ehk nagu vanasõna ütleb: parem hoida, kui ohata. Sellepärast on peanõudeks: õigel ajal kõik ettevaatusabinõud tarvitusele võtta, et tulikahju, mille tekkimist alati ära ei saa hoida, vähemalt maa-alaliselt ja ajaliselt piirata. Seal, kus leht- ja okaspuud kõrvuti kasvavad, kus maapind tuule ja kõrvetavate päikesekiirte eest varjatud on ja muude kaitseabinõude tõttu tulel

levimist ei võimalda — ei ole suuri väljavaateid tulekahju tekkimiseks.

Seega seisab tulekaitse raskuspunkt hädaohus oleva metsaala piiramises. Et seda tulevikus edukalt korda saata, peaks juba metsa istutamise ajal laiad teed ja sihid jäetama. Soovitav on, et okaspuu-metsa ühtlasi istutatakse ka rida lehtpuid, mis tuld kinni pidada aitavad.

Tulekaitse otstarbel aetud sihid ja kaevatud kraavid võivad palju väärtusest kaotada, kui nad hooletusse jäetakse. Neid on tarvilik kevadest kuni sügiseni alaliselt korras hoida, igasugused tuld võtvad ained kohe kõrvaldada. Suurema liikumisega maantee ääres asuva metsa maapinda peab aegajalt puhastama tuld võtvatest ainetest ja oksadest.

Väljamaal on suuremates metsades ehitatud erivahitornid, millise kõrgus kuni 18 meetrit. Sarnased tornid on üksteisest 3 — 5 kilomeetri kauguses, igatahes nii kaugel, et nad vastamisi veel nähtavad. Tulikahju korral seatakse torni otsa kas vastavad märgid (päeval) ehk värvililled (öösel), teatamiseks missuguses piirkonnas tuleõnnetus on. Samaks otstarbeks tarvatakse ka kõrgeid puid, kirikutorne jne.

Tähtsaks abinõuks võilluses metsatulekahjuga on küllaldasel määral labidate, kangide ja kirveste tagavaraks hoidmine, et tarvilisel korral käepärast võtta oleks. Ka ei teeks halba metsa-

vahimajade varustamine hüdropulti-dega, sest kuigi ei peaks nimetatud abinõuga suudetama metsatulekahjule piiri panna, võib ta siiski teatud määral abi pakkuda ja väga kasulik olla isegi majas juhtuva õnnetuse korral. Metsavahimajad asuvad üksikutes kohtades ja nõuvad tuleõnnetuse korral kiiret abi. Ja see on kõige paremini kindlustatud hüdropuldiga.

Lähemaid üksikasju võitluseks metsatulekahjudega pole võimalik avaldada tulekahjude olukordade erinevuse tõttu. Siin oleneb korralduse tegemine täielikult tulekustutamise juhataja kaalulustest ja külmaverelikkusest. Tarvilik on aga tagavara abijõude kustutamistööst osavõtjate vahetamiseks nende väsimuse puhul.

Lõpuks olgu peatatud ka metsade kindlustamisel tule vastu, mis küll meil täiesti võõras. Ka väljamaal ei ole ta just laialdast poolehoidu leidnud. Kuid viimasel ajal on hakatud seal sunduslikult nõudma metsa kindlustamist tule vastu neilt, kes soovivad laenu teha metsa vastutusel. Saksamaal näiteks on 10 aasta peale kindlustamisel preemia iga 1000 marga pealt järgmine: kõrge lehtpuu-mets 25—80 penni, madal lehtpuu- ehk kõrge segamets 60—150 penni, madal segamets 90 p. — 3 marka, okaspuu-mets kuni 8 a. vana 3—4 m., 9—15 a. vana 2¹/₂—4 m., 16—40 a. vana 1¹/₂—2 marka ja üle 40 a. vana mets 50—150 penni.

Uusi hoolsusmärgi saajaid.

Sellekohaste ettepanekute põhjal on liidu poolt hoolsusmärke järgmiselt määratud:

Paide vab. tulet. üh.: 1. j. hoolsusm.: Arthur Ahlmann, 2. j. h.-m.: Otto Birken; kuldmedal: Aleksander Vemberg; hõbemedal: Aleksander Samlik, Gustav Nau, Otto Atlof, Johannes Isop, Ferdinand Treu ja Aleksander Fuks.

Paldiski vab. tulet. üh.: 3. j. hoolsusmärk: Johannes Ambach ja Herman Ennik; hõbemedal: Andreas Tallermann.

Antsla vab. tulet. üh.: 3 järgu hoolsusmärk: Julius Tragel, Mihail Dubinin, August Glokmann, Eduard Lüüs ja Ado Undrus; kuldmedal: Johann Patte, Rein Kaemets.

Sindi vabriku vab. tulet. üh.: kuldmedal: Johann Pärn; hõbemedal: Henrich Madison, Voldemar Lääts, Aleksander Eisenberg, Hermann Thomberg, Mihkel Lorenberg ja Johan Lillestern.

Jõgeva vab. tulet. üh.: kuldmedal: Aleksander Holdt, Johannes Ehrenbusch; hõbemedal: Gustav Jaanov, Aleksander Tani, Johannes Blum, Jaan Üngra, Elmar Lipsberg, Gustav Alt, Tõnis Tepp ja Aleksander Oras.

Jõhvi vab. tulet. üh.: 1. j. hoolsusm.: Heinrich Kriis; 2. j. h.-m.: Anton Tranberg, Voldemar Abelov, Anton Välja, Julius Kriis; kuldmedal: Aleksander Schmidt.

Simuna vab. tulet. üh.: 1. j. h.-m.: Ernst Peterson; 2. j. h.-m.: Julius Albau, Jaan Senkel, Jüri Kuusa; 3. j. h.-m.: Paul Stockmar.

Katusepapi tulekindlusest.

Kuni viimase ajani oli meil peale vähese erandi tarvitusel katuse katmiseks tõrvapapp. Nüüd hakkab suuremal määral tarvitust leidma kivi ja samuti plekk katuse katte ainena. Ka välismail on katusepapp väga laialdaselt tarvitusel ja tunnustatud vastava-väärtulise katteainena. Nagu saksa ajakirja „Feuer und Wasser“ teatab, olevat aga Lõuna-Saksamaa mõnedes maakondades maksusel veel kitsendavad määrused papi tarvitamises katuse katteks. Viimase asjaolu tõttu olevat tekkinud soov muretseda katusepapile tingimusteta tunnustamist kogu Saksamaal, milleks otsustati tarvitada kindlustusseltside tähelepanekuid, tuletoorjate kogemusi ja materjalide proovimiskoja andmeid. Samuti pöörati asjatundjate poole sise- ja välismail järelepärimistega pappkatuse vastupidavuse üle tules ja saadi rohkesti materjali, mis enamuses pappkatuse kasuks räägib.

Järelepärimste tulemustest avaldab nimetatud ajakiri kokkuvõtliku ülevaate, mis ka meile huvi võib pakkuda.

Tuletoorjujad tunnistavad peale vähese erandite hea katusepapi tuldatakistavaks, sest ta ei võimalda tule kiiret levimist seni, kuni katus veel soojaks pole läinud. Suurest palavusest süttinud katused põlevad kiirelt, suurt suitsu andes ja levitavad tule kiirelt.

Tõrvapapiga katused olevat tulekahju korral olnud võrdsed tõrvata papiga katustele. Viimase papi paremuseks peetakse, et tema põlemisel ei teki mitte nii halbu aure kui tõrvapapi puhul.

Pea üldiselt tunnistatakse, et uued tõrvapapi katused kergemalt süttivad kui katused, millistel papp ajajooksul vähem-tuldvõtvaks on muutunud. Selle vastu pakuvad hooletusse jäetud ja ja apraks muutunud pappkatused tule läbitungimisele vähe kaitset.

Pea üldiselt kinnitavad tuletoorjujad, et pappkatused tulesädemetest harva süttivad ja väga vastupidavad on, kuna aga tiheda sädemete vihma puhul, eriti aga põlevate lontide katusele langemisel peab süttimisega arvestama. Sealjuures etendab aga pappi kattev liivakord suurt osa. Üldiselt põlevad ainult sädemetest puudutatud kohad,

ilma et tuli leviks pappkatuse muu osa peale. Halba mõju avaldab kuiv, nimelt suvine ilm. Üldiselt on sädemetest süttimine tulekahjukoha kaugusest.

Pappkatuse vastupidavusest põõningu ja katuseehituse põlemisel ei saa tulekindlustuse seisukohalt mitte ütelda, et tal erilised paremused ehk halbtused oleks teiste katustega võrreldes.

Tuletoorje seisukohast peab pappkatuse vastupidavuse lähemal uurimisel põõningu ja katuseehituse põlemisel kahte järku eraldama ja nimelt ühest küljest pappkatuse mõju tule alguse ja kustutuse alguse silmapilkude vahel ja teisest küljest pappkatuse mõju tuletoorje tegevuses.

Põõningu ja katuseehituse põlemisel takistab pappkatus — vastandiks muudele katuse katmise viisidele, tule levimist õhukindla oleku tõttu ja kuni see seisukord püsib, ei ole tules hapniku puudusel võimalik levida, viimasele aitab kaasa ka põõninguruumi tihe suitsuga täitumine. Tule eluiga on aga igal juhul olenev akende ja teiste õhu- aukude arvust ja liigist.

Tulele juure-pääsemisel nimetatakse osalt halbtuseks suitsu ja kuumust, mille vastu sageli tuletoorje astub katusesse aukude lõhkumisega, kui küllaldaselt katuse aknaid avamiseks pole. Selle vastu seletatakse teiselt poolt, et katuseehituste põlemisel pappkatus parem on kui muu materjal, eriti kui võimalik on suitsu mõnel teel ära juhtida, näiteks katusesse auku tehes. Ka peetakse pappkatuse läbipõlemise takistamist kasulikuks tuletoorjele, sest siis on võimalik tuletoorjujaid töö jaoks otstarbekohasemalt jaotada. Suitsumaski tarvitamist peab üldiselt sündsaks pidama.

Katuse sisselangemisel pole tähele pandud, et langev pappkatus oleks tuld lämmatanud. Ainult üksikutel juhtudel on katus alloleva tule peale langenud ja selle lämmatanud. Mitu korda on aga vähe aja pärast tuli veel enam mässama hakkanud, kuna ta allalangenud katusest uut ainet sai.

Pappkatuse ja muude kattematerjalide, nagu kivi, plekk j.n.e. vahel ei võivat tulekindlustuse andmete põhjal suurt vahet märgata. Kuid tuletoorjujad on selles küsimuses mitmel arvamisel.

Osalt ei ole märgatud olulist vahet papp- ja kivikatuse vahel; asutakse isegi seisukohale, et törvapapikatused võrduvad kivikatustele, kui isegi mitte paremad ei ole. Teiselt poolt öeldakse, et tulekindluse mõttes pappkatuse kivi- ja plekkkatuse järele viimasele kohale jääb. Selle vastu avaldatakse jälle väga paljude poolt, et pappkatused tulele kauem vastu peavad, kui kivi, mis kuumuse tõttu purunevad ja seega õhu juurevoolu suurendavad. Lahkumine arvamistes võib tulla sellest, kas küsimust vaadeldakse pappkatuste vastupidavusest tulekahjudel üldse ehk jälle tulekustutamise seisukohast.

Papi liivatamine on kindlustusseltside arvamise järele tähtis, kuna selle tõttu takistatud saab tule külge-hakkavus papile ja sooja tõttu pehmeks muutunud törva valgumine. Tuletõrje tunnistab tähtsaks ja väga soovitavaks pappkatuse korraliku liivatamise, eriti tuletungalde ja kiirgava palavuse vastu.

Katuse kallakuse kohta tähendavad kindlustusseltsid, et tulekahjude puhul iseenesest tekkiv törva vedelaks muutmine järsudel katustel selle poolest halvem on, et siin törv katusele hakkab maha valguma ja seega kergesti tuld võtta võib.

Tuletõrjed vastavad küsimusele: kas katuse kallak pappkatuse põlemisel ehk tema kaitsmisel mingit osa etendab peaaegu ühteviisi. Järsude katuste puhul on mitmel korral tähele pandud kiirem

tule levimine kui lampidel katustel. Ka algab järsudel katustel törva nõrgumine tule sooja mõjul kiiremini ja soodustab tule levimist. Selle vastu on aga järsud katused paremad tuletungalde vastu, kuna need katusele peatama ei saa jääda. Kustutamine on järsudel katustel raskem, sest juure pääseb ainult redelite abil. Eriti talvel raskendavad järsud, jäätanud pappkatused tuletõrje tööd tuntavalt. Lambid katused on paremad selle tõttu, et nende konstruktsioonis vähem puud on ja et pööningutele tuld võtvaid aineid vähem kogutakse, rääkimata sellest, et neil katustel on üldiselt hea töötada ja tule kustutamist kergendavad.

Riikline katsekoda Berliinis on teinud rea katseid ja nendel saadud tagajärgede põhjal annud küsimuste kohta järgmise seletuse.

Olulist vahet törvapapi ja törvast vaba papiga katuse vahel tule hakkamisel hoone seestpoolt ei ole märgatud. Üldiselt on sändinud leegi väljalöömine keskmiselt 25 minuti järele ja 900 kr. temperatuuri juures.

Pappkatuste vastupidavust tungalde vastu on proovitud 100 ehk 200 grammi raske puuvilla kimbuga, mis põlemasüütatult on visatud katusele. 30-45 sekundi jooksul on papp süttinud, kuid tuli on kustunud puuvilla kimpude äravõtmisel. Papi materjal muutub 1½-2 minutit pärast põleva kimbu heitmist apramaks.

Raadio tuletõrje teenistuses.

Välismaal on tehtud rida katseid raadioühenduse loomiseks pritsimaja ja tulekahjukoha vahel. Kuid kõik vastavad sisseseaded on ikka kannatanud mõnesuguste puuduste all. Nüüd on Ameerikas konstrueeritud tuletõrjeriistade vanker, mille juures on pearõhk pandud töötamisvalmisoleku peale. Siin on ka raadioaparaat tarvitusele võetud. Kuna seni nii ütelda peavalu tegi anteni ülesseadmine, siis on nüüd ins. Stuart L. Seatonil pikaajaliste katsete järele õnnestunud sobivat anteni valmistada. Antenni moodustab pool, millel 570 keerdu traati ja mis meetri pikkuse lati ümber asetatud. Latt on

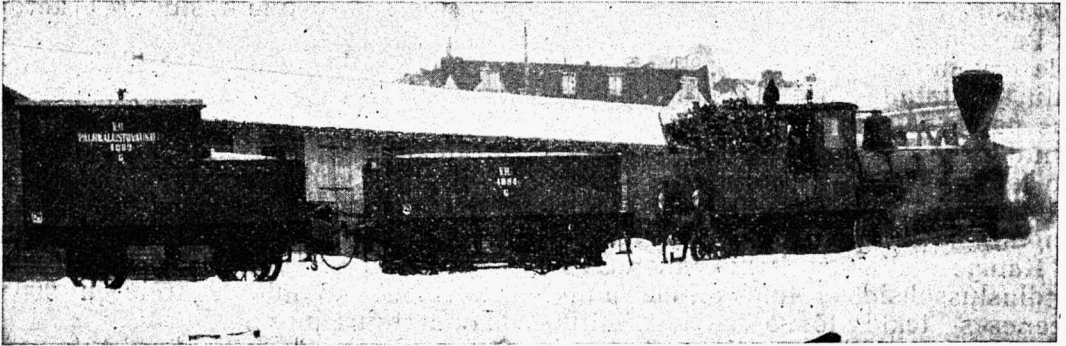
juhi kõrvale kinnitatud ja suundub püstloodis. Et niiskuse juurepääsu ära hoida, on traat kaetud veekindla mähisega. Vastuvõtja on asetatud parema tagumise ratta juure kasti ja on varustatud telefonidega ning valjuhääldajaga, nõnda et igal ajal võimalik on teate vastuvõtmiseks inimest aparadi juure kutsuda. Saatja asub keskpritsimajas, kuid teda võib samuti ka sellele vankrile asetada. Sissesead töötab lainel 143 meetrit, mis eriti tuletõrje jaoks reserveeritud. Vastuvõtt on võimalik kuni 43 kilom. kauguselt, seega küllaldane ulatus igasuguse suurlinna jaoks.

Euroopa esimene tuletõrjerong Soomes.

Tähtis edusamm tulekaitses. — Pilk Soome raudteede tulekaitsesse.

Käesoleva aasta algul märgiti tähtsat edusammu tulekaitses: sai valmis esimene tuletõrjerong Euroopas. Selle ehitajaks oli meie vennasrahvas Soome. Tuletõrjeronge oli seni olemas vaid Ameerikas, kuna „vanas ilmas“ nad puudusid. Ameerikas on tuletõrjeronge suure eduga kasutatud metsatulekahjude kustutamisel.

veetagavara on umbes 20.000 liitrit, millest jätkub enam kui tunniliseks töötamiseks kahe 150 liitr. minutis andva puitsiga. Rongis olevad mootorpritsid on varustatud mitmemõduliste joatorudega, et vee tarvitamist olukorrale vastavalt korraldada. Näiteks ei ole metsatulekahju kustutamisel jämedat joatoru tarvis ja sel puhul jätkub veetagavarast

Soomes oli tuletõrjerongi loomise mõtte algatajaks Seinäjoe jaama brandmeister E. Ring, kes 1925 a. olnud suurest metsapõlemisest saadik pidas tuletõrjeabinõud ja suvekuudel igaks juhuks veega täidetud aamid vagunisse asetatult valmis. Seega ei olnud rongi asutamise mõte enam uus. Raudtee-tuletõrje pealiku ins. A. Veissenbergi teeneks on, et mõte kindlavormilisena teostus. Kogu küsimuses oli takistajaks rahaline külg. Küll kaaluti seks mitmeid võimalusi, kuid siis leiti pääsetee: raudteel jääb igal aastal vanarauana seisma liikumise kõrvaldatud tendreid. Neil ei ole enam rahalist väärtust ja kõlbavad küllalt veetank-vagunite ja varustusvagunite ehitamiseks. Raudteevalitus oli varanduse sarnase kasutamise päri ja juba esimesel aastal ehitati kaks rongi.

Rong koosneb kahest vagunist: varustusvagun, mille ühes otsas on veduri vana reservuaar, ja veevagun. Rongi

Ins. A. v. Veissenberg.

mitmeks tunniks, mille jooksul kohale jõuab juba teine vedur ja esimesena saabunud veevagun võidakse täitmisele viia.

Uued rongid olevat Ameerika omadest paremad selle poolest, et neis on mootorprits vabalt, kohale kinnitamata. Seega on võimalik sel puhul, kui lähedal on veevõtmispaik, pritsi sinna viia. Rongi varustust näitab meie pilt. Rongi meeskonna moodustab rongi asukoha jaama tuletõrje. Rongidel ei seisa mitte vedurid valmis, vaid need saadakse tarvilisel korral jaamas valmina seisvate hulgast.

Soome tuletõrjeleht „Palovartija“ kirjutab sel puhul artikli, mille pealkirjaks: „Viimaks õigel teel.“ Tuletõrjerongi asutamises nähakse pööret kodumaa tulekaitses, tulekaitse asetamist „viimaks õigele teele.“ Rongi tegevuspiirkonnaks ei ole mitte küla, alevik ja linn, vaid see on aluseks sellele tuletõrjetööle, mille mõju on tunda kogu

maal. Riigiraudteede esimene tuletõrjerong näitab muutust riigivalitsuse suhtumises tuletõrjesse. Üks tuletõrjerong ei suuda Soomemaad kaitsta, vaid see on ainult algus.

Edasi tähendatakse artiklis, et tulekaitse alal on Soomel veel palju teha, sest ta olevat mõnest maast pool aastada maha jäänud, ja need, kes ütlevad, et meil (tähendab: Soomes) olevat

sele kõrgusele, eriti aga esimeste tuletõrjerongide ehitamine.

Saadest aru, et ettevõtet on tarvis põhjast alata, oli tema esimeseks tööks kursuste korraldamine raudtee-brandmeistrite (palomestar) jaoks. Kursused korraldati Helsingi brandmeistri juhatusel. Kursustel viibis v. Weissenberg harilikult reamehena. Kui hiljem Palsuojelusyhdistyks kursusi korraldama

kõik korras ning meie ei suutvat ometi võistelda teiste maadega, — rääkivat mõtlematalt.

Tulekaitses on viimaks saadud õigele teele, kuid nii kiiresti kui ka ei võida liikuda, ei ripu see ometi veduri-mehest, vaid ennemini sellest kui hästi teed peetakse.

Raudteetuletõrje pealikuks on masinaehitusinsener Axel von Weissenberg (sünd. 4. jaan. 1868), kes on pikemaid rännakuid teinud Euroopa riikidesse ja Ameerika, Tema teeneks on raudtee tuletõrje tõstmine praegu-

hakkas, on raudtee-tuletõrjest alati 5—7 meest kohal olnud. Raudteejaamades ja ladudes olevad mitme-tüübilised pritsid seati korda ja varustati tarvilikul määral voolikutega. Suurematesse jaamadesse ja depoodesse nimetati brandmeistrid. Asutati üle 30 raudteetuletõrjesalga; neist 10 pool-alalistena. Igal aastal muretsetaks juure üks mootorprits. Praegu on raudteel 8 mootor- ja 1 vana auruprits. Raudtee-tuletõrjesalk ei võta osa üksi raudtee piirkonnas olevate tulekahjude likvideerimisest, vaid annab abi ka lähemas ümbruskonnas.

Palved abiraha saamiseks.

Tuletõrjeühingud, kes soovivad abiraha saada, võivad sellekohased palvekirjad varakult Tuletõrjeliidu juhatusele saata.

Liidu uuteks liikmeteks

võeti juhatuse viimasel koosolekul Aakre, Hiidu-Kärdla, Kolbino ja Vtroja vabatahtlikud tuletõrje ühingud.

Liidu 1927 a. aruande kohta.

Revisjonikomisjoni otsus.

Protokoll nr. 4.

Tuletõrje Liidu Juhatusel revisjoni-komisjoni koosolek peeti 15. ja 16. mail 1928. a. Üleriiklise Tuletõrje Liidu ruumides. Võtsid osa: H. Klaus, A. Rink, H. Lomp ja H. Männi.

„Tuletõrje Teated“

Revisjonikomisjoni poolt läbivaadatud ja õige leitud olema. 1928 a. Liidu üldraamatutes tuleb aga läbiviia „Tuletõrje Teadete“ arvel saada ja maksta olevad summad.

Kassa.

Kassa väljamineku dok. 11. IV. 1927 a. nr. 58. järele Mrk. 51 ja Mrk. 80 kahekordselt näidatud . . . M. 131:—

Kassa sissetuleku dokument 22. II. 27 a. nr. 33 vähem näidatud . . . M. 600:—

Kokku Mr. 731:—

Tähendatud summa sai 15. V. 28. kassa orderi nr. 139 all sissetulekuks kantud. Kassa üldiselt — kassas.

Reskontro.

Isikute ja asutuste arve pearaamatuga võrdlemata ja pole kooskõlas. Samuti tuleks kiires korras ühingutega arved võrrelda.

Kauba- (materjalide) raamat.

Väljavõte puudub. Kauba arvele tuleks kõik otsekohesed kulud kanda. Varahoidja peab tingimata arvel oma allkirjaga kauba vastuvõttu kinnitama

Endine III, protokoll
(1., 2. ja 3. juunil 1927 a. nr. 2). 1926 a. ladu võrdlemisel on ilmsiks tulnud materjalide üleandmisel uue juhatuselise vahe voolikute pealt 20%. Üldiselt — endine korraldatud.

Üldine.

1) Kirjanduse võlgumüüki pole arvestatud ja sellepärast ka aruandes näidatud summa Mr. 159.394:— ei vasta tõele.

2) Liidu juhatusel poolt on otsus tehtud võlgumüügi pealt üle 3 kuu 10% arvata. Pole sellest kinnipeetud.

Soovitus.

Revisjonikomisjon näeks, et kõigi sissetulekute peale saaks orderid kirjutatud (seni osaliselt seda tehtud).

Samuti näeks revisjonikomisjon, et kauba saatikirjade ära kirjad saaks juhatusel poolt raamatupidajale arvestamiseks kohe antud.

Kokkuvõte.

Kõiki ülaltähendatud arvesse võttes leiab revisjonikomisjon, et Liidu asjaajamine ja arvepidamine ei vasta veel täieliku kassa nõuetele.

1927 a. asjaajamist ja arvepidamist endisega võrreldes peab tunnustama, et see tuntavalt on paranenud.

Esimees: H. Klaus.

Sekretär: H. Männi.

Liikmed: A. Rink,

H. Lomp.

Üleriiklise Tuletõrjeliidu Juhatusel seletus.

Eelpool toodud revisjoni-komisjoni protokollil kohta 15. ja 16. maist 1928 a. on Liidu Juhatusel au seletada:

1) „Tuletõrje Teadete“ tulude ja kulude üle on kuni 1927 a. lõpuni eraldi arveraamat peetud ja selle järele on komisjon leidnud aruande õige olevat. 1928 a. algusest lähevad tulude ja kulude sissekanded läbi Liidu juhatusel üldraamatu ja seega ka saada ja maksta olevad summad.

2) Kassa väljaminekuna eksikombel kahekordselt arvestatud 131 senti ja sissetulekuna kassaraamatus vähem näidatud 600 senti on 15. mail s. a. õi-

endatud, mida ka revisjoni-komisjon tõendab.

3) Oma revideerimis-aktis 1. 2. ja 3. juunist 1927 a. on komisjon mõned puudused ülestähendanud, mille kohta juhatus Liidu peakoosolekul 12. juunil 1927 aastal seletust andis, mis peakoosoleku enamust rahuldab.

Käesoleval aastal on revisjoni-komisjon veel kord võrrelnud 1926 a. raamatuid ja dokumente ja leidnud need korras olevat. Ainult ladu üleandmisel 1926 a. uuele varahoidjale on üleandmis-akti ja ladu-raamatute vahel

mõned väiksed vahed ühele ja teisele poole olnud.

4) Revideerimise kokkuvõttes tunnistab revisjoni-komisjon, et Liidu 1927 a. asjaajamine ja arvepidamine, endisega võrreldus, on tunduvalt paranenud, kui ka ta veel ei vasta täielikult kassa ehk raamatupidamise nõuetele. Seda otsust, kui asjatundjate oma kui ka tema märkused ja soovid, võtab

juhatus juhtnööriks oma edaspidises tegevuses. Käesoleval aastal on juhatus uued jõud raamatupidamise ja asjaajamise alal ametisse võtnud ja ta püüab peale heade tulekustutamise abinõude muretsemise ja nende müügihinna alandamise, mille peale eestkäit suurt rõhku on pandud, ka raamatupidamist paremini korraldada.

Hinnaalandus Valga koosolekutele sõitjatele.

Tuletõrjeliidu juhatuse palve peale Valga peameeste päevale ja liidu üldkoosolekule sõitjatele raudteel hinnaalanduse andmise asjus on valitsus järgmise otsuse teinud: Lubada 9. ja 10. juunil Valgas Üleriikliste Tuletõrje ühingute peameeste päevast osavõtjatele 50% hinnaalandusega sõit raudteel III klassis, kusjuures sõit Valka sünnib täie hinna eest ja tagasisõit tasuta, Üleriiklise Tuletõrje Liidu juhatuse poolt väljaantud tunnistuste järele, milliste vormi määrab teedeminister.

Tuletõrjepäev 8. ja 9. sept.

Tuletõrjeliidu juhatus otsustas eelmiste aastate eeskujul ka tänava tuletõrjepäeva korraldada ja nimelt 8. ja 9. septembril. Sel päeval on karbikorjandus tuletõrje heaks, tuletõrje-abinõude demonstratsioon jne.

Liidu juhatus on siseministeeriumi poole pööranud palvega vastava loa saamiseks.

Pidude registreerimine tempelmaksust vaba.

Tuletõrjeühingute pidude registreerimispalvete tempelmaksustamise kohta on valitsenud lahkuminevad arvamised. Ühelt poolt on toetatud tuletõrjeseaduse § 24. peale, kuna teiselt poolt on seletatud, et nimetatud § ei käi mitte pidude registreerimise kohta. Et küsimusse selgust muretseda pööras tuletõrjeliidu juhatus siseministeeriumi poole, kelle kaudu saadi otsekoheste maksude peavalitsuse seletus 24. aprillist nr. 4098/g, mis järgmiselt kõlab:

„Peavalitsus teatab, et tuletõrjeseaduse § 24 järgi (R. T. nr. 85—1926 a.) on tuletõrjeühingud tunnistatud heategevaks asutuseks ja et sellepärast tempelmaksu seaduse § 4 B. p. 4 põhjal tulevad nimetatud ühingute pidude registreerimise teadaanded tempelmaksust vabaks lugeda.

Peadirektori eest (allkiri).

Jaoskonna juhataja (allkiri).

Sama punkti alusel on ka tuletõrjeühingute kviiitungid, liikmekaadid jne. tempelmaksust vabad.

Kutse Slaavi tuletõrjajate pidustustele.

Tuletõrjeliit sai Tallinnas asuva Tsehho-Slovakkia vabariigi saatkonna kaudu kutse Prahast 29. juunist kuni 8. juulini peetavale Slaavi tuletõrjajate pidustustele.

Keelelisi märkuseid.

Kuna meil viimasel ajal on isegi ajakirjanduses tarvitusele võetud mitmed tuletõrjesse puutuvad sõnad, mille seletamises erinevad seisukohad, siis pöörasime Akadeemilise Emakeele Seltsi poole palvega anda mõnede sõnade kohta autoriteetne seisukoht. Seltsilt saime järgmise seletuse:

tulekahju — tule tekitatud kahju (Saksa keeles: Feuerschaden);
 tuleõnnetus — tuletokitatud õnnetus;
 kahjutuli — on esinenud tähenduses „tulikahju“ (Feuersbrunst, пожар);
 sõna „kahjutuli“ pole soovitatav tarvitada;
 palang — põleng, põlemine, tarvitatakse peamiselt ilukirjanduses;
 tulekaitse — kaitsetule eest (näit. liitsõnas „tulekaitsemüür“);
 tuletõrje — Feuerverhr.

Soome tulekaitseühingu tegevusest 1927 a.

avaldab „Palovartija“ pikema ülevaate, millest järgmist toome. Ühingu koosneb 70 tegev- ja 123 maksjast liikmest. Uusi liikmeid tuli juure 23. Ühingu liikmete nimekirjas on 25 linna, 10 alevit, 35 maakonda ja 50 ühingat. Juhatuse esimeheks oli dr. K. A. Paloheimo, sekretär kohtunik L. Pesonen. Juhatuse kõrval on töötanud asjatundjate-kogu, kellega on nõu peetud tähtsamate küsimuste puhul. Asjatundjatekogu on osutunud väga kasulikuks, sest ühingu büroo on selle kaudu saanud tarvitada palju kogutud teadmistest ja kogemustest. Riigi poolt määratud 300 030 mk. suurusest toetusest sai ühingu 240.000 m. omale. Selle toetuse varal on ühingu tunduvalt oma tegevust laiendanud. Kuid ettevalmistatud tööjõudude puuduse tõttu pole saadud aruande aastal tarvitada kõiki võimalusi töö laiendamiseks. Mitmel korral on valitsuse poolt ühingu palulud seisukoh!a avaldada mõne seadus-eelnõu kohta, samuti on ühingu omalt poolt tähelepanu juhtinud mõnede puuduste peale. Edasi on mõne eelnõu kokkuseadmise ühingu ülesandeks tehtud, näit. eelnõu metsade tulekaitse kohta. Politsei-koolis ja politseijuhtide kursustel on peetud loenguid süütamisest jne. Siseministerium on teinud ühingu ülesandeks käsiraamatu kokkuseadmise politseile ja on määranud seks 10.000 m.

Ühingu tegevus tuletõrje-tehnilise nõuande alal on laienenud.

*Esimest korda on võidud õpeabiraha määrata 4 pealikule õpereisiks Skandinaaviasse, Saksa ja Austria. Abiraha on 5—12 tuh. m. Kõigile õpereislastele on veel omavalitsused toetust määranud.

Vähematele ühingutele ja vabat. tuletõrjete juhtidele on korraldatud 2 kahenädalast kursust.

Ühingu lektor on mitmes rahva- ja põllutöökoolis loenguid pidanud. Siis on veel raadioringhäälingus kõneldud.

Nende tuletõrjete õpetuse kergendamiseks, kes ei saa saata juhte kursustele, on hakatud valmistama õpefilmi. Valmis on umbes 200 meetrit ehk üksi-viieks filmist.

Sotsiaalmuuseumis ühingu poolt korraldatavat näitust on täiendatud. Ühingu tegevus kirjastusalal on elav

olnud. Ühingu häälekandjast „Palovartija“, mille lugejate arv 2200, on valmistatud eriväljaanne, mis saadetakse muu seas kõigile rahvakoolidele, raudteejaamadesse jne.

Ühingu poolt on toimetatud tehnilisi uurimusi ja proovitud uusi pritse, voolikuid jne.

97 tulikahju on lähemalt uuritud.

Kassa aruanne näitab tuluna 427.089 m. 26 p. ja ülejäägiks 78.107 m. 80 p., ajakiri on kasu annud üle 40.000 m. varanduse seis on 139.278 m. 55 p.

Võitlus süütamisega.

Erakordselt suureks kasvanud süütamiste vastu võitlemiseks Alam-Sileesia korraldas Breslau politsei valitsus ühenädalased kursused kriminaalpolitsei ametnikkudele.

Eksitavaid trükivigu

sisaldab ajakirja viimane number, mis vabandatavad erilise olukorra tõttu, millises tuli tegutseda nimetatud numbril väljaandmisel. Nii on lhk. 54 „T.T.“ aruande kulude osas p. 5 näidatud kaastöö eest makstud summa 3000 m., peab olema 3896 m., siis lhk. 55. eelmises lahtris 9 rida alt 62.100 m., peab olema 92.100 m., samas tabelis asutuste ja isikute arve seisus 31. det. 1927. a. peab kredit lahtris olema 1.492.795 m. asemel 1.482.795 m.; lhk. 56. mahutatud 1928 a. eelarve kulude osas peab valgustuskulu olema 50, mitte 500 krooni. Lhk. 59. tuleb esimeses veerus alt 13 reas sõnale „embleemiga“ juure lisada: „ja kokardiga“. Lhk. 60. esimeses veerus alt 5 reas peab olema „paremal pool“, mitte pahemal pool. Lhk. 61. teises veerus 5 reas ülevall tuleb lugeda: 2. järgu rist rinnas riigivärvidega lindil. Artiklis „Liidu juhatusele esitatud ettepanekud“ tulevad järgmised parandused arvudes teha: punkt 6 asemel peab olema punkt 10., p. 8. asemel p. 7., punkt 11. asemel p. 13., ja lhk. 62. esimeses veerus 1. reas ülevall p. 13. asemel p. 6. Lhk. 57. palume teises veerus 2. rida alt lugeda Rake alevi ja lhk. 53. esimeses veerus viimasel real all 25 a. (mitte 28 a.). Lhk. 52. peab nr. 10 järele olema Kärsna ja nr. 54. järele Röpina-Rösna v. t. üh. Teised märgatavad vead ei ole olulise tähendusega.

Tulekaitse Rootsis 17. aastasajal.

(Järg)

Kõik asutused, mis töötasid õlidega ja teiste tulekardetavate ainete, pidid varustatud olema tulekustutus-abinõudega, sest niisuguste ainete, nagu õlide, kustutamisel oli heaks vahendiks märg tekk või soolvesi, samuti ka mulla, muda ja tuha pealeloopimine. Häda korral võis ainult soola tarvitada.

Korstna põlemisel soovitati korsten pealt mingi asjaga sulgeda, sellepärast kästi korstnaid varustada plekist kaanega, mida põlemise korral võis kinni tõmmata selle küljes rippuvast traadist, ilma et katusele oleks vaja rönida. Kui korsten seest põlema hakkas, siis viisati pliida alla soola või väävlit, mis palju suitsu tekitas ja tule ära lämmatas.

Kui tuleõnnetus tekkis, oli äärmiselt tähtis, et rahvas võimalikult ruttu kokku koguks. Alarm sündis pasuna puhumise, trummilöömise või laskmise teel. Pritsid tulid kiiresti tegevusse panna. Juhul, kui ilm väga külm oli ja see pritside töötamist võis takistada, tuli osa tarvisminevast veest enne soojendada.

Tuleõnnetuste ajal märgati suurt segadust ja korralagedust, eriti maal. Sellepärast määrati kindlaks igauhe tegevusalad. Määrati kindlaks pritsimeister, korrapidaja ja juhatuste andja. Pritsimeistril või juhil olid adjutantid, kes muretsesid tarvilikke teateid. Ühe osa tuletõrjajate hooleks oli pritside, pootshaakide ja redelite tuleõnnetuse kohale toimetamine ning nad kandsid kaasas kirveid ja nõõre. Teine osa kandis ja valas vett. Lühidalt: hea korraldus pidi kaasa aitama hädaohu vähenemiseks.

Et aga täielikku korda maksmata panna, seks oli tarvilik rahvast tutvustada tulekustutamise tegevusega. Inimesed jaotati igasuguste tegevusalade jaoks vanaduse, soo ja jõu järele ja nendele korraldati vastavad harjutused ning õppused. Kusagil ei tohtinud olla asjata närvilikkust või korralagedust.

Tuleõnnetuste tekkimisel seati valve-tuletõrjajad naabri majade katustele, põõningutele ning majakordadele tule

tekkimist takistavate ainete ja asjadega. Valvet suurendati hädaohu suurenemisel. Kui aga nähti, et kõik vastu-paneek oli asjata, pidi valve oma asukohtadest lahkuma, kuid siis seda energilisemalt üldisest tööst osa võtma. Vähemad ehitused ja samuti plangud tulekahju piirkonnas tulid lammutada sel määral, kui see võimalik oli. Oli sarnane tuleohu piirkonnas asuv hoone aga kivist, tuli katus lammutada, sest siis ei tõusnud leegid kõrgele. Puuseppade ülesandeks oli katuste lõhkumine.

Elanikkudele anti juhatust kuidas korstnaid, müüre ja maju ehitada. Sellejuures pidid maa-elanikud vastavat juhatust saama linnalastelt, eriti aga tuletõrjeabinõude hoidmise ja tarvitamise kohta. Et muretseda paremaid ja kallimaid tuletõrjeabinõusid mõjuvamaks võitluseks tuleohuga, ühinesid mitmed ühingud.

Ükski koht ei tohtinud olla veeta ja põlevaid aineid ei tohtinud mitte elumajadesse või põõningutele viia. Hoiatati tarvitamast tulekardetavaid aineid lahtise tule lähedal, sest need võisid kergesti saada tuleõnnetuse põhjuseks. Oldi arvamisel, et kokkuveetud märg viil ja hein võis kergesti põlema süttida pikse ajal. Ka loomalautadesse, kus palju sõnnikut, võis pikne kergesti sisse lüüa. Pikse ajal tuli just neid kohti kõige enam silmas pidada ja valvata. Üldse pidid pikse ajal kõik valvel olema. Pritsid pidid alati korras ja töötamisvalmis olema ja pritsiülem pidi silmapilk valmis olema alarmi korraldamiseks eelpool nimetatud abinõudega, et rahvast kokku kutsuda õnnetuskohale. Üldine tähelepanu oli sellele pööratud kuidas ja millega piksest tekkinud tuld kustutada. Soovitati tule kustutamiseks tarvitada piima, soolavett või märga mulda.

Tuleõnnetuse ajal laotati treppidele märjad tekid ja matid ja niisutati neid aegajalt soolavee või lehelisega. Sarnane niisutamiseviis kaitses treppe süttimise eest ja elanikud võisid treppe tarvitada enesle kui ka oma varanduse päästmiseks. Kui tulekahju öösel tek-

kis, siis pidid vahid laternad üles riputama, et valgustada õnnetuskohta. Sel ajal hoidsid inimesed oma vallasvara keldrites, kirikutes ja maa sees. Kõik varakeldrid, mis asusid majade juures, olid alati kivist, mille ukсед ja kõik avauseid krohvitud. Kõik päästetud asjad, mis murul lebasid, pidid kaitstud olema nii tule kui ka varaste eest.

Kaevude ees pidid olema suured nõud veega, et mitu inimest korraga saaks vett võtta.

Seaduses oli veel ette nähtud järgmist:

See kes teab, et tuli on kellegi poolt süüetatud ja seda varjab, karistatakse, kuigi tuli kustutatud.

Kui tuletõrjuja ei leia laterna valgelt teed juhutatud kohale, karistatakse teda, selle peale vaatamata, kas ta seal kasulik oleks olnud.

See kes üles leiab tulesüütamise korral süütaja, saab selle eest tasu.

Ka see, kes vabatahtlikult ruttab tuld kustutama ja seal ennastohverdavaid tegusid korda saadab, saab suure autasu.

Keegi ei tohi lahtise küünlaga käia kas põõningul või keldris.

Keegi ei tohi vastu panna, kui ta majal põlemise ajal kas katus või korsten maha kistakse.

Siis arvati veel, et hea abinõu inimeste päästmiseks põlevast majast oleks umbes 6 küünart pikk tugev riie, mis oleks varustatud käepidemetega. See pidi hoitama üleval nelja mehe poolt ja abitarvitaja pidi sinna peale hüppama kas aknast või mujalt, kus ta oli. Selle abinõu proovimisel aga selgus, et vähesed olid, kes suutsid seda hoida ja enamasti lasti riie lahti just siis, kui hüpe sündis. Sellepärast ei julgenud keegi enam hüpata.

Inimeste ja varanduste päästmiseks tarvitati ka pikka redelit või ploki abil tõstetavat suurt kasti.

Igas majapidamises pidid olema mõned käsipritsid, kas puust või plekist ämbrid pidid pealt kaetud olema kaanega või rätiga, et vesi kiiresti jooksmisel maha ei loksuks. Redeli

ülemised otsad olid varustatud ratas-tega, et neid kergem oleks ühest kohast teise lükata.

Ka liikumise kord oli kindel. Kõik sõitjad liikusid pahemal pool teed või tänavat, kuna ka jalakäijad pidid samal pool liikuma, et mitte üksteisele takistuseks olla. Oli aga tee või tänav kitsas, siis pidid kõik tulema ühest tänavast ja lahkuma teisest, et mitte liikumist takistada, seda kõike pidi vaht korraldama.

Iga inimene pidi tulekustutamise juures abiks olema, sellepärast asetati siis inimesed mitmesse ritta jõu kohaselt. Nõrgemad andsid tühjad ämbrid edasi täitmiseks, kuna tugevamad aga võtsid täied ämbrid vastu ja viskasid vee põlevale majale.

See linn, vald, alev või küla, kes ei nõudnud korralikku majade ehitamist, eluhoonete lahutamist karjalaudast teatava kaugusega ega eraldanud kuure, aitu ja saune teistest hoonetest, kes lubas katta elumaja katust õlgedega või kõrkjatega, kes ei pidanud valvet, kes ei korraldanud tulekaitse ühingu tarvilikkude tulekaitse-abinõudega ja kus ei valitsenud hea kord nii harilikult kui ka tuleõnnetuse ajal, sellele ei saanud ka osaks teiste abi.

See, kes käis tulega hooletult ümber, kuigi selle tagajärjel tuleõnnetust ei tekkinud, kes käis ringi lahtise tulega — pidi trahvi maksma. See linn, vald, alev või küla, kes seda harjumust ei kõrvaldanud, pidi ise trahvi maksma.

Seda majaomanikku, kes ei takistanud tulega hooletult ümberkäimist laste ja tööliste poolt, süüdistati naabri- maha süütajana. Iga koht peaks katsuma kõrvaldada korralagedust ja kerge- meelsust julgeoleku pärast.

*

Eeltoodud kirjeldus on lühike kokkuvõte ja näide isamaaliku ühingu poolt välja antud seadustest. Sel ajal olid need seadused inimestele väga suureks abiks. Ka järeltulev põlv käis esivanemate seaduste järgi, kuna praegugi veel käsitatakse neid seadusi, muidugi ajakohase uuendusega.

Suviseid seiklusi.

Tulen mina, kallid kaaskodanikud, hommikul kella 10 ajal tulikahju juurest, väsinud ja nõgine. Paar liitrit vett loksus saapasääres, keha tühi nagu jalgpall spordiriistade kaupluse vaateaknal. Tulen puiesteel ja haigutan. Mis te mõtlete, terve öö sai ronida ja rassida elavas tules ja vees, kus sul aega silma kinni lasta või keha kinnitada.

Ruttan nii keset puiesteed, kiiver peas ja kirves kolksus vöö, äkki, kuum viirg levib mul üle keha: vastu tuleb preili Benita Järve! Ma nuuskan suurema nõe ninast, kohendan kiivrühma alumise huule taha, löön kontsad kokku ja tervitan.

Ta sirutab mulle oma puhta käekese. Mis oskan aga sellega teha? Mul ju käed poriga koos ja vurrud tahmunud nagu lambihari.

„Vabandage,“ ütlen, „kätt ei julge ma teile anda. Tulen töölt, näete. Oli meil pagana palav öö!“

„Kas jällegi tulikahju?“

„Ikka, preili. Seni kui ilmas leidub inimesi, tuld ja vett, on tuliõnnetused ja tulekustutamise paratamatud asjad. Kuhu preili ruttab, kui küsida tohib?“

„Oo, meil on väike väljasõit ees. Lähen jaama, kus teised juba ootavad. Härra Mang, teate, see ilmakuulus ping-pongi mängija, tuleb kah. Kahju, et teie tulla ei saa: olete muidugi väsinud? Ah, sealt tulebki juba härra Mang!“

Oligi preilile järele rutanud pikakoi-valine ja punapealine noormees, justament nagu Adniel Kiir Lutsu „Keavdest.“

Preili Järve tutvustas meid. Härra Mang ei teinud mind nähtavakski, vaid vaatas Kaarli kiriku torni tippu. „Ah tuletõrjuja,“ venitas ta ja lisis mõnitas juure. „Eks sellised ametmehed osutuvad ka mõnikord tarvilikeks, näiteks, kui tahm korstnas põlema lööb.“

„Oo,“ sähvan mina, „põlevaid korstnaid võivad kustutada hea eduga ka hellitatud mammapojad, ehkki nad seejuures oma punapead mustaks määrida võivad.“

Härra Mangi nina kargas viha pärast punaseks nagu porgand. Pidi tõusma tüli, aga preili Järve tuli vahele.

„Ärge minge tülli! Mehed ei saa ka muidu läbi, kui loobivad üksteisele teravusi näkku.“

„See on nii, kuidas mehed on,“ arvas punapea ja saatis mulle mürgise pilgu. Mina kohe vastu:

„Härra Mangil on täiesti õigus: iga mees ei anna mehe mõõtu välja.“ Seepeale soovisin preili Järvele head päeva ja eemaldusin. „Sõitke meile teise rongiga järele!“ hüüdis preili, mina aga tänasin ja otsustasin mitte minna, seda rohkem, et järgmiseks päevaks oli määratud suur manööver ja ma vajasin puhkust. Või mis see preili Järv mind kutsus, kui tal suur pikk punapea saatjaks. Ilmakuulus ping-pongi mängija pealegi, mis mina nüüd ka selle kõrval kaalun.

*

Manööver algas kell 9 hommikul. Tuletõrje üldmanööver aga, lugupeetud kaaskodanikud, osutub selle jõu võimsaks demonstratsiooniks, mis on koondatud inimkonna hirmsama vaenlase — tule vastu. Auto- ja aurupritsid kihutasid kohtadele ja rivistusid rühmadena, nagu kahurpatareid sõjas. Kõlasid päälükute käsutushüüed, meeskonnad asusid neile määratud kohtadele. Ja siis kerkisid aurupritside korstendest suitsupilved, mürisesid mootorid ja voolikud paisusid, saates pragisedes veejuge vastu sinist suvetaevast. Ülalt langes vesi jämeda vihmana alla, tänavrentsid kujutasid voolavaid jõgesid. Meie, ronijad, näitasime automaatredelil oma osavust. Redel kerkis pritsimaja torni ülemiste akendeni, meie ronisime ülesse ja hüppasime üksteise järele torni. All seisis suur kogu rahvast, aga tuhandete hulgast tundsin kohe ära ühe — mu südamelemmiku preili Järve. Ah, kuis andis jõudu ja julgust see teadmine, et su tegevust jälgib inimene, keda armastad. Kui see redel ometi pilvini ulataks, siis vast saaks preili Järve näha, mis üks korralik tuletõrjuja kõik ära teha võib.

Meie demonstreerisime allahüppeid tornist. Ja-jah, mu kullake, vaata nüüd kuis mees langeb, nagu oleks all udu-sule kuhi. Pikkamisi laskun allapoole ja vuhisen läbi õhu presendile, mille seltsimehed all pinguli hoiavad.

„Niiviisi hüpata on ju hirmus. Võite murda kaela,“ ütles preili Järve, kellega vahepeal paar sõna sain rääkida.

„Kui tulikahju lahti, siis pole aega harutama hakata, mis sul kõik murduda võivad,“ vastasin, „peaasi, kui inimesi põlevast majast päästa suudad. Nüüd pean aga jälle lahkuma, preili. Meie hakkasime vett andma automaat redelilt.

Samal ajal sammus uhkelt hõbenupuga keppi keerutades manöövriplat-sist mööda härra Mang, tuliuued lakk-kingad jalas ja valged triikpüksid va-lendavad jalas, nagu Amanulla paraadi rüü. Kuna kõik jälgivad meeleldi tule-tõrje jõuproovi, teades, et tule-tõrje kind-lustab kodaniku julgeolekut ja ta varan-dust, ei hooli Arkadius Mang manööv-rist midagi. Ta juhtub nägema preili Järvet ja ta nägu muheleb rõõmust. Tulgu preili jalutama, hehee. Eilsest päevast nii oiivalised mälestused. Mis sest veesoristamisest siin vahtida. On üks prostoi ja proosaline toiming. Andke omeli teed, palun! Inimesed nagu juh-mid, ei näe, et siin sammub ilmakuulus ping-pongi mängija oma daamiga.

Ma näen redelilt, kuidas punapea küünarnukkidega rahva hulgas endale teed teeb. Ja preili Järve järgneb talle. Tulise pihta, milline mõju on küll sel hilpharakal preili Järve peale. Ma ei tea isegi, kas oli see kogemata juhus või juhtis mu kätt armukadedus, aga härra Mang sattus hetkeks tugeva vee-joa alla ja tuli sealt välja nagu uppuv kukk. Jalutuskäigust ei tulnud nüüd muidugi midagi välja. Teisel hommikul toodi mulle järgmise sisuga kiri:

„Seda teotust, mis teie eila mulle valmistasite, võib puhtaks pesta vaid verega. Teie võite iga hetk oodata mu sekundante.

Arkadius Mang.

Säh sulle lops. Nüüd mine veel poisiga püstolite peale välja. Teeb mulle viimaks veel selliseid ping-ponge, et hoia aga alt. Sekundante aga ei ilmunud. Selle asemel kohtasin aga Arkadius Mangiga järgmistel asjaoludel. Viibisin parajasti kinos valvekorral, kui aparaadi ruumis lõi põlema filmi lint. Kõlas väike plahvatus ja kinosaa-lis levis sinine suitsuvine. „Kino põleb!“ kilkas üks poisike. Publikut valdas segadus. Paanikasse sattus aga üks pikakoivaline mees, kes tormas kinost

välja üle toolide ja inimeste. Vaatan, et kes see argpüks on, näen: Arkadius Mang. Soovin talle head teed, ei mehike kuule midagi, leegib tänavale, nagu oleks tal tuhat tonti kannul. Samal ajal pilku publikule heites näen preili Järve ja tema kõrval tühja tooli. Kuna mul valvekorra aeg parajasti möödus, pak-kusin end preilile kojusaatjaks. Kino ooteruumis kohtasime Arkadius Mangi. „Taevale tänu, et tervelt pääsesite,“ hakkas ta rääkima ja lisas õhinal juure, et ta jooksnud tule-tõrjet kutsuma.

„Asjata vaev!“ rääkis preili Järve vahele. „Näete, ma leidsin tule-tõrjuja isegi. Pealegi ei taha ma enam näha meest, kes isegi tikku põlema tõmmates punuma pistab — head aega!“

Ta jäi meile järele vahtima, põlved kõveras ja suu lahti. Noh kui see mees ka nüüd mulle sekundante kaelapeale ei saada, siis pole enam õigust ega au-mõistet ilmas olemaski, mõtlesin enda-misi. Ma ei kuulnud aga Arkadius Mangist ega tema sekundatidest hulk aega midagi. Vahepeal arenesid asjad preili Järvega niivõrd õnnelikult, et meie mõlemad hakkasime kangesti huvi tundma linna perekonnaseisuameti asu-kohast. Kõllap meie selle asutuse vii-maks ülesotsimegi.

Üks kohtamine Arkadius Mangiga oli mul aga ikkagi veel, millest ma vai-kida ei taha. See oli tulikahju puhul N. tänaval. Me jõudsime põleva maja alumiselt korralt päästa inimesed ja majakraami. Äkki kõlas hädakisa: „Pööningu kamber on tules! Ping-pongi mängija põleb sisse!“ Automaat redel juhiti kohe õigesse kohta ja mul õnnes-tus veel viimasel hetkel poissi tuttipidi tulest välja tuua. — Mehike läkastas ja kõhis mis hirmus.

„Kas nüüd näete,“ ütlesin, „et tule-tõrjujad osutuvad mõnikord päris soo-voitud olendiks?“ Ta tunnistas mu väite päris õigeks ja palus andeks, kui ta mulle mõnikord meelehärma on sünni-tanud. „Ega teie nüüd sekundante ei saada?“ naljatasin. Ta viskas väsinult käega: „Teie olete mu igatepidi võitnud. Elame rahu.“

Nii laheneski mu vahekord Arkadius Mangiga. Ta on nüüd oma endisest kõrkusest palju kaotanud ja suhtub hea-tahtlikult tule-tõrjele. Mu tulevane arvab, et võiksime poisi enda pulmaga kutsuda. Mine tea, kas tal endal aga isu on tulla.

Ronija Riks.

Hinnakiri

Üleriiklise tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrjeabinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Voolikud 1 ¹ / ₄ tolli . . . meeter à	1.20	Isoleer-tangid	2.50
" 1 ¹ / ₂ " . . . " "	1.45	Signaal-pasunad, suured	5.25
" 1 ³ / ₄ " . . . " "	1.60	" " mitmes suuruses	1., 1.50, 1.80, 4.50, 5.-
" 2" kuni 12 atm. " "	1.75	Signaal-pas. 180/mm. 2 hääli	4.25
" 2" kolmekordne " "	2.10	Paguni-tärnid, suured, kullat.	— .50
" 2 ¹ / ₄ " " " "	2.20	" " väikesed, hõbet.	— .35
" 2 ¹ / ₂ " " " "	2.30	Jaoskonna tärnid	— .28
" 2 ³ / ₄ " kuni 25 atm. " "	2.75	Vöö-riie meeter a	1.50
" 3" " " " "	2.80	Vooliku paranduse riie	1.50
Spiraal-voolikud 2" . . . meeter à	8.—	Tõesidemed juhatusse liikmetele	20.—22.-
" " 2 ¹ / ₂ " " " "	10.—12.-	Kukla-kaitsed	2.25
" " 3" " " " "	15.—	Töömehe kirved varreta	3.50
" " 3 ¹ / ₂ " " " "	18.—	" " varrega ja vask-rõngaga	8.—10.-
" " 2 ¹ / ₄ " " " "	9.—	Vask-tupp kirve jaoks	4.—
" " 1 ³ / ₄ " " " "	7.50	Karabüner suured	4.25
" " 1 ¹ / ₂ " " " "	6.50	" " keskmised	2.50 ja 3.75
Kiivrid meeskonnale	8.50—13.-	" " väiksed	— .90
" ronijatele	12.75	Kirve-tupp nahast	2.25
" ülematele	17.—	Petrol-faklid vasest	5.50
" peamehele	18.—	Tõrvikud	— .85
Kiivrite embleemid	2.—	Adjutandi-paelad, suured	11.—
rosed	— .50	Vasest vooliku parand. nõõbid	— .30
Vööd meeskonnale	4.25	Vask vöö-rõngad	4.—
" " voodriga	6.—	Puld-ämbrid	3.25
" " voodri ja rõngaga	10.—	Nõõrredel 8 sülda	55.—
Ronijatele nõõrid	8.50	Lipuvarda kullatud otsad	20.—25.-
Paraadi-kirved	20.—25.-	Vooliku lappimise klambrid	1.10—1.25
Ühendajad vindiga 2"	8.50	Pootshaagid	2.40
" " 1 ³ / ₄ " " " "	8.—	Kargupriit imev-voolikuta	60.—
" " 1 ¹ / ₄ 1 ¹ / ₂ Storz	7.75	" " imev-voolikuga	75.—
" " 2" Storz	8.—	Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe	— .75
" " 2 ¹ / ₂ " " " "	15.—	Lõudu-märgid, hõbetatud, juhatusse liikmetele	1.50
" " 3" " " " "	19.—	" " brons, lihtliikmetele	1.50
Kummirõngad 2"	— .20	Teenistus-märgid, kõik aastad	1.50
" " 2 ¹ / ₂ " " " "	— .25	Hoolsus-märgid, I. klassi rist	5.50
" " 3" " " " "	— .55	" " II.	2.50
Hüdropult vasest	25.—33.-	" " III.	2.50
Hüdropuldid mitmes suuruses	16.—70.-	Mütsi-märgid, kullatud	— .40
Vektorjuhe 2" vindiga ehk Storz	15.—20.-	Mundri-nõõh., suured—kullatud	— .10
Turva priit Nr. 4	38.—	" " —kuldamata	— .8
Vektorjuhe 2 ¹ / ₂ Storz	20.—	" " väiksed—kullatud	— .8
3-järgulised redelid	650 ja 180	" " —kuldamata	— .7
Haakredel	53.—		
Tulekahju teatamiskoha süüdi	1.50		
Suitsumaskid ühes käsna	4.—		
Näo-kaitsed	2.—		
Mahakiskumise-haagid 2 künnelised	6.—		
Mootorpriitid väikesed	2200-2900		

Ostu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaantud volitus, sest laost võõrastele ei müüda.

Mootorpritsid K. Rosenbaueri vabrikust.

Väiksem mootorprits

kahesilindrilise 12 hob.-jõulise mootoriga, kaheastmelise kõrgesurve
keerlevpumbaga.

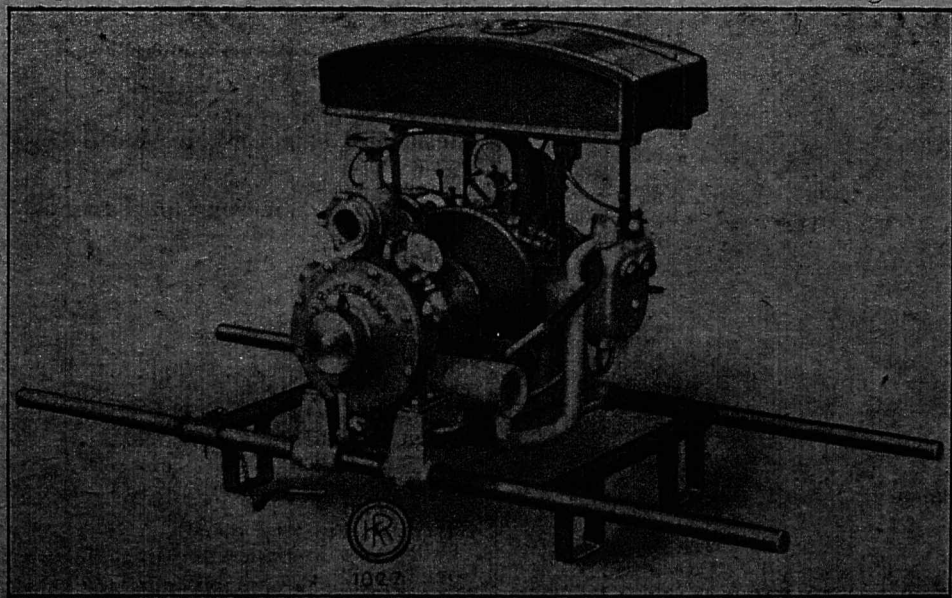
Pumba võime: vabal väljavoolul 600 liitrit minutis

7 atm. survega 400 " "

10½ " 200 " "

Kõrgeim surve 14 atm. Kaalub 100 klgr. (6 pd.)

Hind 2200 krooni.

Suurem mootorprits

kahesilindrilise 16 hob.-jõulise mootoriga, kolmeastmelise kõrgesurve
keerlevpumbaga, kahe väljaviske toruga.

Pumba võime: vabal väljavoolul 800 liitrit minutis

7—8 atm. survega 600 " "

13 " 300 " "

Kõrgeim surve 19—20 atm. Kaalub 130 klgr. (umb. 8 pd.)

Hind 2900 krooni.

Saadaval ja näha Tuletõrjeliidu laos.